

УДК 339.138

Українець О. – ст.гр. ЕОАм-11

Національний університет «Львівська політехніка»

ВИТРАТИ НА ВИРОБНИЦТВО В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ

Науковий керівник: канд. екон. наук, доц. Карп'як Я.С.

При побудові системи обліку та калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) посідає центральне місце їх управлінський аспект. Це зумовлено тим, що предметом управління підприємством є витрати виробництва, собівартість продукції та її калькулювання. У рамках одного виробничого циклу й у найбільш загальному вигляді цей процес може бути представлений наступними елементами: прогнозування і планування витрат (визначаються довго- і короткострокові тенденції зміни окремих видів витрат, задаються їхні орієнтири, що забезпечують вихід на визначені значення показників прибутку і рентабельності); нормування витрат (встановлюються технічно-обґрунтовані нормативи в натуральних і вартісних оцінках за окремими видами витрат, технологічними процесами, центрами відповідальності); облік витрат (враховуються витрати в заданій номенклатурі статей); калькулювання собівартості (аналізуються фактичні витрати в порівнянні з плановими завданнями і нормативами, виявляються фактори впливу, визначаються резерви зниження собівартості); аналіз витрат і собівартості (розподіляються фактичні витрати на об'єкти калькулювання собівартості, тобто обчислюється фактична собівартість продукції); контроль і регулювання процесу управління витратами (вносяться поточні зміни в систему управління витратами у випадку відхилень від запланованої динаміки витрат, уточнюються системи планування і нормування). Усі витрати, згідно П(С)БО 16, поділяють на виробничі, операційні та інші витрати діяльності.

До виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) включаються: прямі матеріальні витрати; прямі витрати на оплату праці; інші прямі витрати; змінні загальновиробничі витрати та постійні розподілені загальновиробничі витрати. Виробнича собівартість продукції зменшується на справедливу вартість супутньої продукції, яка реалізується, та вартість супутньої продукції в оцінці можливого її використання, що використовується на самому підприємстві.

Одним із ключових елементів системи внутрішньогосподарського планування та обліку витрат на виробництво продукції є система калькулювання.

Калькуляцію складають на продукцію основного та допоміжного виробництва щомісячно, за квартал, за рік за встановленою номенклатурою статей, яку підприємство визначає самостійно, з урахуванням із специфіки своєї діяльності. Перелік статей калькуляції вказують у обліковій політиці підприємства.

Важливим значенням для забезпечення об'єктивності даних про витрати підприємства є вибір системи калькулювання.

Витрати виробництва найкраще контролювати за умов виробничого споживання ресурсів, тобто там, де відбувається виробничий процес чи його обслуговування. У зв'язку з цим для деталізації й групування витрат вирішальне значення набувають такі об'єкти їх обліку, як місця виникнення витрат.

Отже, управління витратами на виробництво продукції – це рутинний процес, в ході якого постійно потрібно намагатися вишукати можливості обґрунтованого скорочення витрат. Витрати на виробництво займають особливе місце в обліку і потребують додаткової уваги з боку спеціалістів.